

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тренінг з основ академічної доброчесності

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

магістр

року набору 2019

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

галузі знань

24 Сфера обслуговування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

241 Готельно-ресторанна справа

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Ресторанні технології

назва освітньої програми

академічна група

МГР-19

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Лантух Валерій Васильович,
професор кафедри туристичного
та готельного бізнесу,
доктор історичних наук, професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Гарант освітньої програми

Свідло Карина Володимирівна,
завідувач кафедри інноваційних харчових і
ресторанних технологій, доктор технічних
наук, професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
туристичного та готельного бізнесу

назва кафедри

протокол від 10.09.2020 р. № 1.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 11.09.2020 р. № 1.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Тренінг з основ академічної доброчесності» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки магістрів спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа галузь знань 24 Сфера обслуговування.

Метою вивчення дисципліни «Основи академічної доброчесності» є формування академічної культури та нетолерантного ставлення до проявів академічного шахрайства; вироблення необхідних практичних навичок усного та писемного мовлення, необхідних для успішного навчання та майбутньої професійної діяльності; формування ефективної мотивації до самоосвіти та розвитку, здатності до критичного мислення і перевірки фактів.

Предметом вивчення є: розуміння сутності академічної доброчесності та нечесності; окреслення шляхів і способів підвищення академічної культури; вироблення в студентів навичок академічного письма, уміння презентувати себе та результати своєї роботи; набуття студентами досвіду збирання, вивчення, аналізу та перевірки фактів, самостійного пошуку, опрацювання і коректного використання джерел; вироблення навичок монологічного та полілогічного наукового мовлення; виявлення аналітичних, критичних і творчих здібностей студентів; вироблення навичок аналізу та реферування наукових текстів різних жанрів, підготовки на основі опрацьованих текстів аналітичних оглядів, довідок, висновків; покращення комунікації в студентській групі та з викладачами.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Тренінг з основ академічної доброчесності» пов'язаний з відповідними структурними частинами таких дисциплін, як «Вступ до спеціальності», «Основи наукових досліджень», «Культура наукової мови», «Ділові комунікації», «Сучасна мовна комунікація», «Методологія наукових досліджень», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Етика ділового спілкування» тощо.

Мова викладання – українська.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні засади вищої освіти. Мета та завдання тренінгу. Нерозривність прав і обов'язків студента

Мета та завдання навчальної дисципліни «Тренінг з основ академічної доброчесності». Основні поняття курсу (Вища освіта. Університет. Академічна культура. Академічна доброчесність. Академічна свобода. Інтелектуальна чесність. Інтелектуальна свобода. Інтелектуальна власність. Авторське право. Порухення академічної чесності. Кодекс честі. Етичні і правові норми. Моральні імперативи. Академічне письмо. Усна і писемна мова. Науковий стиль. Культура мовлення. Комунікація. Дослідницька робота. Бібліографія. Джерельна база. Цитування, цитата. Посилання. Бібліографічний стандарт. Бібліотечний каталог. Онлайн-каталоги. Бази даних. Бібліографічні менеджери). Цінності та цілі вищої освіти. Функції університету як уособлення й поєднання освіти, науки і культури. Основні засади європейської вищої освіти. Концепції класичного університету. Університет від класичного до сучасного. Академічна культура в університеті. Університет як корпорація: корпоративна етика, партнерство «студент - викладач», «студент – студент», «студент – адміністрація».

Свобода вибору ЗВО, спеціальності, вибіркового предметів, теми науково дослідження і наукового керівника. Академічна мобільність. Право на здобуття якісної освіти, отримання належних знань і навичок, які дають змогу реалізувати себе як фахівця; підтримку й неупереджене ставлення з боку викладачів та адміністрації університету; на справедливе оцінювання результатів роботи. Студент як партнер у пошуку знань. Обов'язки студента; регулювання університетськими положеннями. Діяльність студентського самоврядування.

Тема 2. Академічна доброчесність та її порушення. Кодекс честі

Поняття академічної культури та академічної доброчесності. Академічна культура й етика у вищій освіті. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу. Інтелектуальна свобода. Доброчесність викладача та адміністрації як передумова доброчесності студента. Академічна нечесність та шляхи її попередження. Основні прояви академічної нечесності. Форми та методи запобігання академічній нечесності. Кодекси честі. Професійні кодекси як транслятори фундаментальних моральних принципів в усі сфери професійної діяльності. Академічна доброчесність і академічна нечесність: випадок мого університету.

Тема 3. Інтелектуальна власність та її порушення. Шляхи формування академічної культури

Поняття інтелектуальної власності, історія його становлення. Авторське право. Об'єкти авторського права. Нормативні документи, що регулюють процеси встановлення, захисту та порушення інтелектуальної власності. Можливості й правила використання інтелектуальної власності. Відкритий доступ до знань (концепція «суспільного надбання», концепція відкритого дозволу (*Open Access*) в сучасному інформаційному просторі). Види та способи порушення авторського права. Захист авторських прав у світі та в Україні. Плагіат як явище: причини на

передумови виникнення. Плагіат від античності до сьогодні. Види та способи плагіату. Основні правила використання оригінальних текстів, цитування і оформлення посилань. Виявлення плагіату. Антиплагіатні програми. Результати соціологічних опитувань щодо дотримання засад академічної доброчесності та виявів академічної нечесності в університетах.

Тема 4. Особливості наукової мови

Місце наукового стилю серед інших функціональних різновидів мови. Сфера застосування, мета та особливості наукового стилю. Підстилі наукового стилю. Специфіка мовних засобів наукового стилю. Усна й писемна форми наукового стилю. Поняття культури мовлення. Мовленнєвий етикет як компонент комунікації. Набуття навичок продукування наукових текстів і навичок спілкування в науковій сфері як передумова успішного навчання, науково-дослідної діяльності, фахової компетенції, конструктивної соціокультурної та міжкультурної інтеграції.

Тема 5. Культура усної наукової комунікації

Публічний виступ. Види публічних виступів. Етапи підготовки до академічного публічного виступу. Вербальні та невербальні складники усної наукової комунікації. Секрети успішної промови. Способи активізації та переконання слухачів. Навички ведення академічної дискусії та полеміки. Вербальні та невербальні прояви незгоди та толерантності. Мистецтво слухати. Етикет усної наукової інтеракції.

Тема 6. Писемне наукове мовлення

Основні жанри писемного наукового мовлення: їх специфіка та характеристика. Стаття і тези. Монографія. Дипломна / магістерська робота, дисертація. Підручник, посібник, методичні вказівки. Реферат, анотація, автореферат дисертації. Рецензія та відгук. Огляд і дослідницька пропозиція. Мистецтво читати, аналізувати, критично осмислювати та узагальнювати інформацію.

Тема 7. Цитування та бібліографія

Правила цитування й оформлення посилань. Національні правила оформлення бібліографічних посилань (чинний ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання). Міжнародні стилі оформлення бібліографічних посилань. Особливості їх використання залежно від сфери застосування і спеціальності. Бібліографічний пошук. «Авторитетні» й «неавторитетні» джерела. «Псевдо-журнал» і «псевдо-видавництво», «список Білла» (*Bead's List: Potential, possible, or probable predatory scholarly open-access publishers*). Методологія укладання бібліографії дослідницької роботи. Види бібліографічних описів. Робота з каталогами бібліотек. Робота з онлайн-каталогами українських, зокрема університетських, бібліотек. Міжнародні онлайн-ресурси. Пошук інформації в Інтернеті. Пошук в Google, Google Scholar, Google Books. Практичні поради щодо організації пошуку: мета та завдання інформаційного пошуку. Типи та види пошуку (повнотекстовий пошук, пошук за метаданими, пошук зображень, адресний пошук, фактографічний пошук тощо).

Науково-метричні бази даних (*Scopus, Web of Science* та інші). Сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери: *EndNote, Bibus, JabRef, Papers, Paperpile, ReadCube, Referencer, Zotero, Mendeley* та інші; як ними користуватись.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2020/2021		2021/2022		2022/2023		2024/2025	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття	20							
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів	25							
	Усього годин	45							
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття	4							
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів	41							
	Усього годин	45							
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Назви тем	Обсяг у годинах																									
	денна форма												заочна форма													
	повна						скорочена						повна						скорочена							
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі						
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС			
Тема 1. Основні засади вищої освіти. Мета та завдання курсу. Нерозривність прав і обов'язків студента	4			2		2											2									
Тема 2. Академічна доброчесність та її порушення	14			6		8											16			2						
Тема 3. Інтелектуальна власність та її порушення. Шляхи формування академічної культури	11			4		7											11			1						
Тема 4. Особливості наукової мови	4			2		2											4									
Тема 5. Культура усної наукової комунікації	4			2		2											4									
Тема 6. Писемне наукове мовлення	4			2		2											4			1						
Тема 7. Цитування та бібліографування	4			2		2											3									
Усього годин / кредитів ECTS	45			20		25											45			4						

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.itei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4751>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Основні засади вищої освіти. Мета та завдання тренінгу. Нерозривність прав і обов'язків студента

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Академічна культура.
2. Академічна доброчесність.
3. Академічна свобода.
4. Інтелектуальна чесність.
5. Інтелектуальна свобода.
6. Інтелектуальна власність.
7. Авторське право.
8. Порухення академічної чесності.
9. Кодекс честі.
10. Етичні і правові норми.
11. Моральні імперативи.
12. Академічне письмо.
13. Усна і писемна мова.
14. Науковий стиль.
15. Культура мовлення.
16. Комунікація.
17. Дослідницька робота.
18. Бібліографія.
19. Джерельна база.
20. Цитування, цитата.
21. Посилання.
22. Бібліографічний стандарт.
23. Бібліотечний каталог.
24. Онлайн-каталоги.
25. Бази даних.
26. Бібліографічні менеджери
27. Цінності та цілі вищої освіти.
28. Функції університету як уособлення й поєднання освіти, науки і культури.
29. Основні засади європейської вищої освіти.
30. Концепції класичного університету.
31. Університет від класичного до сучасного.
32. Академічна культура в університеті.
33. Університет як корпорація: корпоративна етика, партнерство «студент - викладач», «студент – студент», «студент – адміністрація».
34. Свобода вибору ЗВО, спеціальності, вибіркових предметів, теми наукового дослідження і наукового керівника.
35. Академічна мобільність.
36. Право на здобуття якісної освіти, отримання належних знань і навичок, які дають змогу реалізувати себе як фахівця; підтримку й неупереджене ставлення з боку викладачів та адміністрації університету; на справедливе оцінювання результатів роботи.

37. Студент як партнер у пошуку знань.
38. Обов'язки студента; регулювання університетськими положеннями.
39. Діяльність студентського самоврядування.

Тема 2. Академічна доброчесність та її порушення. Кодекс честі

1. Поняття академічної культури та академічної доброчесності.
2. Академічна культура й етика у вищій освіті.
3. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу.
4. Інтелектуальна свобода.
5. Доброчесність викладача та адміністрації як передумова доброчесності студента.
6. Академічна нечесність та шляхи її попередження.
7. Основні прояви академічної нечесності.
8. Форми та методи запобігання академічній нечесності.
9. Кодекси честі.
10. Професійні кодекси як транслятори фундаментальних моральних принципів в усі сфери професійної діяльності.
11. Академічна доброчесність і академічна нечесність: випадок мого університету.

Тема 3. Інтелектуальна власність та її порушення. Шляхи формування академічної культури

1. Поняття інтелектуальної власності, історія його становлення.
2. Авторське право.
3. Об'єкти авторського права.
4. Нормативні документи, що регулюють процеси встановлення, захисту та порушення інтелектуальної власності.
5. Можливості й правила використання інтелектуальної власності.
6. Відкритий доступ до знань (концепція «суспільного надбання», концепція відкритого дозволу (*Open Access*) в сучасному інформаційному просторі).
7. Види та способи порушення авторського права.
8. Захист авторських прав у світі та в Україні.
9. Плагіат як явище: причини на передумови виникнення.
10. Плагіат від античності до сьогодні.
11. Види та способи плагіату.
12. Основні правила використання оригінальних текстів, цитування і оформлення посилань.
13. Виявлення плагіату.
14. Антиплагіатні програми.
15. Результати соціологічних опитувань щодо дотримання засад академічної доброчесності та виявів академічної нечесності в університетах.

Тема 4. Особливості наукової мови

1. Місце наукового стилю серед інших функціональних різновидів мови.
2. Сфера застосування, мета та особливості наукового стилю.
3. Підстилі наукового стилю.

4. Специфіка мовних засобів наукового стилю.
5. Усна й писемна форми наукового стилю.
6. Поняття культури мовлення.
7. Мовленнєвий етикет як компонент комунікації.
8. Набуття навичок продукування наукових текстів і навичок спілкування в науковій сфері як передумова успішного навчання, науково-дослідної діяльності, фахової компетенції, конструктивної соціокультурної та міжкультурної інтеграції.

Тема 5. Культура усної наукової комунікації

1. Публічний виступ.
2. Види публічних виступів.
3. Етапи підготовки до академічного публічного виступу.
4. Вербальні та невербальні складники усної наукової комунікації.
5. Секрети успішної промови.
6. Способи активізації та переконання слухачів.
7. Навички ведення академічної дискусії та полеміки.
8. Вербальні та невербальні прояви незгоди та толерантності.
9. Мистецтво слухати.
10. Етикет усної наукової інтеракції.

Тема 6. Писемне наукове мовлення

1. Основні жанри писемного наукового мовлення: їх специфіка та характеристика.
2. Стаття і тези.
3. Монографія.
4. Дипломна / магістерська робота, дисертація.
5. Підручник, посібник, методичні вказівки.
6. Реферат, анотація, автореферат дисертації.
7. Рецензія та відгук.
8. Огляд і дослідницька пропозиція.
9. Мистецтво читати, аналізувати, критично осмислювати та узагальнювати інформацію.

Тема 7. Цитування та бібліографія

1. Правила цитування й оформлення посилань.
2. Національні правила оформлення бібліографічних посилань (чинний ДСТУ 8302:2015)
3. Бібліографічне посилання.
4. Загальні положення та правила складання).
5. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних посилань.
6. Особливості їх використання залежно від сфери застосування і спеціальності.
7. Бібліографічний пошук.
8. «Авторитетні» й «неавторитетні» джерела.
9. «Псевдо-журнал» і «псевдо-видавництво», «список Білла» (*Bead's List: Potential, possible, or probable predatory scholarly open-access publishers*).

- 10.Методологія укладання бібліографії дослідницької роботи.
- 11.Види бібліографічних описів.
- 12.Робота з каталогами бібліотек.
- 13.Робота з онлайн-каталогами українських, зокрема університетських, бібліотек.
- 14.Міжнародні онлайн-ресурси.
- 15.Пошук інформації в Інтернеті.
- 16.Пошук в Google, Google Scholar, Google Books.
- 17.Поради щодо організації пошуку: мета та завдання інформаційного пошуку
- 18.. Типи та види пошуку (повнотекстовий пошук, пошук за метаданими, пошук зображень, адресний пошук, фактографічний пошук тощо).
- 19.Науково-метричні бази даних (*Scopus, Web of Science* та інші).
- 20.Сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери: *EndNote, Bibus, JabRef, Papers, Paperpile, ReadCube, Referencer, Zotero, Mendeley* та інші; як ними користуватись.

Тематика рефератів до заліку

1. Наука і молодь в Україні ХХІ століття.
2. Академічна чесність як політична проблема.
3. Концепції класичного університету.
4. Етичні аспекти університетських цінностей.
5. Погляди Вільгельма Гумбольдта про дослідницький університет.
6. Погляди Джона Генрі Ньюмена про ліберальний (інтелектуальний) університет.
7. Сутність академічної мобільності студентів: види, можливості, наслідки.
8. Досвід упровадження академічного письма у США й Великій Британії.
9. Впровадження етичних норм у діяльність студентського самоврядування.
10. Бухарестська декларація етичних принципів вищої освіти у Європі.
11. Покарання студентів за академічну нечесність: досвід вишів Західної Європи.
12. Покарання викладачів й адміністрації університету за академічну нечесність: зарубіжний досвід.
13. Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України (2008).
14. Етичний кодекс ученого України (2009).
15. Кодекс наукової етики (проект, 2005).
16. «Положення про професійну етику» Американської асоціації університетських професорів (1966, 1987 (зі змінами)).
17. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності в Україні та за її межами.
18. Інтелектуальна власність як аналог матеріальної власності.
19. Дж. Локк «Про право творця літературного твору».

20. Інтелектуальна власність у постіндустріальному й інформаційному суспільстві.
21. Діяльність Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).
22. Авторське право: від першого закону про авторське право («Статут королеви Анни» в Англії у(1710 р.) до сьогодні.
23. Міжнародні договори із забезпечення авторського права, чинні на території України.
24. Українське законодавство про інтелектуальну власність.
25. Будапештська ініціатива відкритого доступу (2002).
26. Берлінська декларація про відкритий доступ до наукових та гуманітарних знань (2003).
27. Розуміння плагіату з античності до сьогодні.
28. Умови і причини «епідемії плагіату» в Україні.
29. Університетські положення про запобігання плагіату.
30. Плагіат у цифровому світі.
31. Різноманіття видів плагіату.
32. Види рефератів та їх характеристика.
33. Види анотацій.
34. Порівняльна характеристика чинних стандартів із бібліографування.
35. Мистецтво добору ключових слів до наукової статті.
36. Написання огляду літератури.
37. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Навчальним планом індивідуальні завдання не передбачено.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ХТЕІ. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Шкала оцінювання За шкалою ХТЕІ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Американська асоціація університетських професорів // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України : зб. матер. конф. (21-22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К. : Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 257-258.
2. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К. : УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).
3. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») // Бюлетень ВАК України. – К., 2011. – № 9/10. – С. 2-10.
4. Етичний кодекс ученого України [проект]. – К. : Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2009. – 16 с.
5. Ідея Університету : Антологія / Упоряд. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська. – Львів : Літопис, 2002. – 304 с.
6. Кодекс етики університету Конкордія // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України : зб. матер. конф. (21-22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К. : Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 231-256.
7. Нортвудський університет (американський приватний університет, заснований у 1959 р.). Кодекс етики // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21-22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К. : Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 259-260.
8. Code of ethics of the Ukrainian Fulbright Association. Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України / Харківська правозахисна група. – Харків : Права людини, 2008. – 32 с.

8.2. Підручники, посібники, навчально-методичні видання

1. Авторське право для бібліотекарів : підручник / [Пер. з англ. О. Васильєва]. – К. : ТОВ ІММ «ФРАКСІМ», 2015. – 196 с.
2. Берегова Г. Д. Ділова українська мова. Курс лекцій : навч.-метод. посіб. – Херсон : Айлант, 2004. – 240 с.
3. Бондаренко С. В. Авторське право та суміжні права / С. В. Бондаренко. – К. : Ін-т інтел. власн. і права, 2008. – 288 с.
4. Бралатан В.П. Професійна етика: навч. посіб. / В. П. Бралатан, Л. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 252 с.

5. Бутенко Л. В. Мовлення ділових людей на нарадах, засіданнях, зборах : навч. посіб. для студ. нефілол. спец. / Л. В. Бутенко. – 2-е вид., доп. і випр. – Алчевськ : ДГМІ, 2003. – 253 с.
6. Гальченко С.І. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. / С. І. Гальченко, О.З. Силка. – Черкаси : АММО, 2015. – 93 с.
7. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. / Т. Б. Гриценко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 624 с.
8. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / за ред. Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, Т. Д. Іщенко та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
9. Мацько Л. І. Культура української фахової мови : навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К. : «ВЦ Академія», 2007. – 360 с. – (Серія «Альма-матер»).
10. Основи наукового мовлення : навч.-метод. посіб. / уклад. : О. А. Бобер, С. А. Бронікова, Т. Д. Єгорова та ін.; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. – К. : НАДУ, 2012. – 48 с.
11. Плагіат у студентських роботах : методи виявлення та запобігання : метод. посіб. / за ред. Н. В. Стукало. – Дніпропетровськ : ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.
12. Право інтелектуальної власності : акад. курс : підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
13. Семенов О. М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід : навч. посіб. / О. М. Семенов, О. Л. Фаст. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – 220 с.
14. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О. М. Семенов. – 2-ге вид., стереотип. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 216 с. – (Серія «Альма-матер»).
15. Студентська науково-дослідницька робота (Нормативно-методичні рекомендації). – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 58 с.
16. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність : економіко-правові аспекти : навч. посіб. / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 276 с.
17. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. для студентів напряму 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліогр.» / Г. М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – 3-тє вид., випр. та допов. – Рівне, 2011. – 231 с.
18. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підруч. / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : Алерта, 2011. – 696 с.
19. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення : навч. посіб. / С. В. Шевчук. – 6-е вид., випр. і доп. – К. : Алерта, 2008. – 301 с.
20. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / О. О. Ястремська. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.

21. Яхонтова Т. В. Основи англомовного наукового письма : навч. посіб. для студентів, аспірантів і науковців / Т. В. Яхонтова. – 2-ге вид. – Львів : ПАІС, 2003. – 220 с.
22. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students / S. Bailey. – 3rd ed. – London, New-York : Routledge, 2011. – 314 p.
23. Zobel J. Writing for Computer Science / J. Zobel. – 3rd ed. – London : Springer-Verlag London Ltd, 2014. – 285 p.

8.3. Додаткова література

1. Абрамов Е. Г. Подбор ключевых слов для научной статьи / Е. Г. Абрамов // Научная периодика : проблемы и решения. – М., 2011. – Т. 1, № 2. – С. 35-40.
2. Абрамов Е. Г. Какой должна быть аннотация к научной статье / Е. Г. Абрамов // Научная периодика: проблемы и решения. – М., 2012. – Т. 2, № 3. – С. 4-6.
3. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – К. : Таксон, 2016. – 234 с.
4. Андрущенко В. П. Основні характеристики європейської університетської освіти та можливості їх реалізації в системі освіти України / В. П. Андрущенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 «Педагогічні науки : реалії та перспективи». – К., 2011. – Вип. 26. – С. 3-15.
5. Бейкер М. Дж. Написание обзора литературы / М. Дж. Бейкер // Terra Economicus (Пространство экономики). – Ростов-на-Дону, 2014. – № 3. – С. 65-86.
6. Бойко Р. В. Без компіляцій і плагіату! / Р. В. Бойко, М. О. Фролов // Бюлетень ВАК України. – К., 2008. – № 12. – С. 11-13.
7. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність : академічні та громадянські чесноти / М. Бойченко // Філософська думка. - К., 2014. - № 5. - С. 110-122.
8. Бойченко Н.М. Етичні аспекти університетських цінностей / Н. М. Бойченко // Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. – К. : Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2014. – № 1 (1). – С. 37-43.
9. Бугаев К. В. Проблемы научного рецензирования и пути их решения / К. В. Бугаев // Психопедагогика в правоохранительных органах. - Омск, 2012. – № 1. - С. 88-92.
10. Бутенко О. В. Правове виховання студентів вищих технічних навчальних закладів як науково-педагогічна проблема / О. В. Бутенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : зб. наук. пр. – Херсон, 2014. – Вип. 1. – С. 59-62.
11. Войтел С. Підготовка роботи до публікації / С. Войтел // Морфологія. – Дніпропетровськ, 2013. – Т. VII, № 1. – С. 101-102.
12. Впровадження етичних норм діяльності студентського самоврядування / [М. Д. Городок, В. Г. Павлюк, В. М. Стах, О. В. Пустовойтов] ; упор. А. В. Карташов та ін. – Житомир : Житомирський обласний центр молодіжних ініціатив, 2009. – 102 с.

13. Гапон Н. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: крос-культурний аналіз / Н. Гапон, А. Худзівка-Чупала, А. Лупіна-Вегенер // Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». – Львів, 2013. – Вип. 16. – С. 241-248.
14. Геритсен Дж. Как написать статью об исследовании для рецензируемого журнала / Дж. Геритсен // Педиатрическая фармакология. – М., 2012. – Т. 9, № 2. – С. 46-51.
15. Геритсен Дж. Как написать статью об исследовании для рецензируемого журнала / Дж. Геритсен // Педиатрическая фармакология. – М., 2012. – Т. 9, № 2. – С. 46-51.
16. Гончаренко С. Етичний кодекс ученого / С. Гончаренко ; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський національний педагогічний ун-т імені В. Г. Короленка // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. – Київ-Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – Вип. 1. – С. 25-34.
17. Гуманенко О. О. Місце рецензії в історії наукової періодики / О. О. Гуманенко // Наукові записки Української академії друкарства. Серія «Соціальні комунікації». – Львів, 2015. – Вип. 1 (50). – С. 15-20.
18. Гунчак В. М. Кодекс честі викладача як перешкода академічній нечесності і поблажливості / В. М. Гунчак, М. П. Чепига // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С. З. Гжицького. – Львів, 2011. – Т. 13, № 3 (49). – С. 14-23.
19. Джонс Р. М. Академічна корупція в Україні // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України : зб. матер. конф. (21-22 листоп. 2002 р., м. Львів). - К. : Таксон, 2003. - (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). - С. 261-268.
20. Джонсон А. М. Составление плана успешной научной карьеры. Руководство для молодых ученых. – 2-е изд. – Амстердам : Эльзевир, 2012. 118 с.
21. Дикань С. А. Плагиат в освіті : походження, причини та шляхи подолання / С. А. Дикань // Безпека життєдіяльності : всеукр. наук.-попул. журн. – К., 2007. – № 5. – С. 16-20.
22. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії / Т. Добко // Дух і літера. Спец. вип. «Університетська автономія». – К., 2008. – № 19. – С. 93-102.
23. Дурнев Р. А. О характерных ошибках соискателей : вести с научного фронта (часть 1) / Р. А. Дурнев, Е. М. Мещеряков // Технологии гражданской безопасности. - М., 2013. - № 2 (36). - С. 26-30.
24. Дурнев Р. А. О характерных ошибках соискателей : вести с научного фронта (часть 2) / Р. А. Дурнев, Е. М. Мещеряков // Технологии гражданской безопасности. - М., 2013. - № 3 (37). - С. 34-36.
25. Дурнев Р. А. О характерных ошибках соискателей : вести с научного фронта (часть 3) / Р. А. Дурнев, Е. М. Мещеряков // Технологии гражданской безопасности. - М., 2013. - № 4 (38). - С. 94-97.
26. Еко У. Як написати дипломну роботу : Гуманітарні науки / У. Еко ; пер. за ред. О. Глотова. – Тернопіль : Мандрівець, 2007. - 224 с.

27. Елин А. Л. Что нужно делать автору для успешного размещения его статей в научных журналах? / А. Л. Елин, Т. И. Калинин // Вестник новых медицинских технологий. - Тула, 2014. - № 1. - С. 105-110.
28. Євсєєва Г. П. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій / Г. П. Євсєєва, М. В. Савицький // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. - Дніпропетровськ, 2014. - № 8. - С. 54-62.
29. Інграффіа Т. Інструкція з написання наукової статті / Т. Інграффіа, К.-Х. Швальбе // Морфологія. - Дніпропетровськ, 2013. - Т. VII, № 1. - С. 96-100.
30. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України / А. Ковальова // Спеціальні історичні дисципліни : питання теорії та методики : зб. наук. пр. - К., 2013. - Ч. 21 : Електронні інформаційні ресурси. - С. 61-71.
31. Козолуп М. С. Міждисциплінарний підхід до формування академічної комунікативної компетенції у студентів природничих спеціальностей в університетах США / М. С. Козолуп // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія «Педагогіка, соціальна робота». - Ужгород, 2014. - Вип. 30. - С. 60-63.
32. Кульчицька О. О. Академія як простір свободи / О. О. Кульчицька, М. В. Дойчик // Проблеми розвитку науки та освіти : теорія і практика : матер. міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми розвитку науки та освіти : теорія і практика» (м. Київ, 29-30 квітня 2016 р.) / ГО «Інститут освітньої та молодіжної політики» ; Наук.-навч. центр прикладної інформатики НАН України. - К. : ГО «ІОМП», 2016. - С. 12-17.
33. Лайберг М. Списування : український і американський досвід // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України : зб. матер. конф. (21-22 листоп. 2002 р., м. Львів). - К. : Таксон, 2003. - (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). - С. 269-271.
34. Малиновский А. А. Кодекс профессиональной этики : понятие и юридическое значение / А. А. Малиновский // Журнал российского права. - М., 2008. - № 4. - С. 39-44.
35. Медведєв І. А. Державне управління розвитком університету : теоретично-прикладний аспект : [моногр.] / І. А. Медведєв. – Харків : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2011. - 220 с.
36. Медведєв І. А. Ідея класичного університету : динаміка ціннісних орієнтацій в контексті державного управління / І. А. Медведєв // Економіка та держава. - К., 2010. - № 9. - С. 77-82.
37. Наука і молодь в Україні XXI століття / [Ю. Л. Мосенкіс, М. А. Болобан, П. М. Грабовий та ін.]. - К. ; Умань : ПП Жовтий, 2010. - С. 150-202.
38. Осин Е. Н. Ясность – сестра цитирования : немного об искусстве аннотации / Е. Н. Осин // Организационная психология. - М., 2013. -Т. 3, № 1. - С. 2-7.
39. Покликання університету : зб. наук. пр. / відп. ред. О. Гомілко. - К. : РІА «Янко»; «Веселка», 2005. - С. 90-132.
40. Ромакін В. В. Академічна чесність у вищій освіті / В. В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогічні науки». - Миколаїв, 2002. - Вип. 7, Т. 20. - С. 24-28.

41. Ромакін В.В. Академічна чесність як політична проблема / В. В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра
42. Ромакін В.В. Мотивації, переконання та поведінка українських і американських студентів бакалаврату щодо норм академічної культури / В. В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка». - Миколаїв, 2010. - Вип. 123, Т. 136. - С. 34-41.
43. Сангер Ф. Пишем на английском для международных конференций / Ф. Сангер, Ю. Зиятдинова // Высшее образование в России. - М., 2013. - № 12. - С. 95-99.
44. Селігей П. О. Науковий жаргон очима письменників і філософів / П. О. Селігей // Мовознавство. - К., 2012. - № 5. - С. 53-67.
45. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю : Монографія / НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні / П. О. Селігей. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. - 627 с.
46. Сміт Р. Про недобросовісну практику наукових досліджень / Р. Сміт // Морфологія. - Дніпропетровськ, 2007. - Т. 1, № 3. - С. 106-111.
47. Струнсе В. Місія досяжна: підвищення академічної чесності в українській освіті // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України : зб. матер. конф. (21-22 листоп. 2002 р., м. Львів). - К. : Таксон, 2003. - (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). - С. 272-275.
48. Суховірський О. Використання засобів мережі Інтернет в процесі пошуку інформації для студентських наукових досліджень з педагогіки / О. Суховірський // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини. - Умань, 2011. - № 3. - С. 131-135.
49. Тихонкова І. О. Список літератури наукової статті - важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням) / І. О. Тихонкова // Наука України у світовому інформаційному просторі : [зб. наук. пр.] / НАН України. - К., 2015. - Вип. 11. - С. 100-106.
50. Рижак Л. Євроінтеграція вищої освіти України: аксіологічний вимір / Л. Рижак // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія «Філософські науки». - Львів, 2008. - Вип. 11. - С. 27-37.
51. Ромакін В. В. Академічна етика як передумова верховенства права / В. В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Томахів М. В. Англomовний науковий дискурс : сучасний стан та перспективи подальших досліджень / М. В. Томахів // Одеський лінгвістичний вісник. - Одеса, 2015. - № 5. - С. 154-157.
52. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти / Г. Ф. Хоружий. – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2012. - 320 с.
53. Цокур О. С. «Кодекс честі» в системі вищої освіти США / О. С. Цокур // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». - Черкаси, 2009. - Вип. 150. - С. 57-62.

8.4. Електронні ресурси

1. Академічне письмо та бібліографія - Головна. - Назва з екрану. - Режим доступу: bibliosynergy.ua.org.ua/index.php/proekt1.
2. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України. - Назва з екрану. - Режим доступу : mon.gov.ua/content/Новини/.../academichna-dobrochesnist.pdf.
3. Етичний кодекс викладача та студента [Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу]. - Назва з екрану. - Режим доступу : http://nung.edu.ua/files/attachment_news/etic_codex.pdf.
4. Кодекс честі викладача державного вищого навчального закладу. - Назва з екрану. - Режим доступу : [_ktu.edu.ua/uploads/files/.../kodex_vykladacha.doc](http://ktu.edu.ua/uploads/files/.../kodex_vykladacha.doc).
5. Кодекс честі Національного технічного університету України - КПІ. - Назва з екрану. - Режим доступу: <http://kpi.ua/code>.
6. Пан бібліотекар. Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. - Назва з екрану. - Режим доступу: www.бібліотекар.укр/.
7. Про Етичний кодекс ученого України. - Назва з екрану. - Режим доступу : www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-090415-2-0.pdf.
8. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. - Назва з екрану. - Режим доступу : <http://www.saiup.org.ua/>
9. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах : DSpace. - Назва з екрану. - Режим доступу: _ela.kpi.ua/handle/123456789/16051.
10. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою Інтернет-ресурсів. - Назва з екрану. - Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.
11. Стилi оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій. Ч. 1. - Назва з екрану. - Режим доступу : www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliografichnykh.
12. Українські наукові журнали : Головна. - Назва з екрану. - Режим доступу : usj.org.ua/.
13. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». - Назва з екрану. - Режим доступу : http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf.
14. Cite This for Me. - Назва з екрану. - Режим доступу : <https://www.citethisforme.com/>.
15. Committee on Publication Ethics : (COPE) : Promoting integrity in research publication. - Назва з екрану. - Режим доступу : _publicationethics.org/.
16. Plagiarism.org - Best Practices for Ensuring Originality in Written Work. - Назва з екрану. - Режим доступу: www.plagiarism.org/.
17. Publication Integrity and Ethics. - Назва з екрану. - Режим доступу: www.integrity-ethics.com/.
17. VAK.in.ua - Автоматичне оформлення джерел по ВАК України. - Назва з екрану. - Режим доступу: _vak.in.ua/

